

REKOMENDACJA

Zespołu ds. realizacji planu działania na rzecz poprawy podejścia do zarządzania bezpieczeństwem opartego na ryzyku

w sprawie sposobu monitorowania skuteczności środków kontroli ryzyka (środków bezpieczeństwa)

Data wydania

20 września 2022 r., wersja 1

Rekomendacja jest skierowana do

Zarządców, przewoźników i podmioty odpowiedzialne za utrzymanie.

Treść rekomendacji

Wskaźniki, o których mowa w pkt 2.4 rozporządzenia 1078/2012¹ muszą umożliwiać ocenę skuteczności konkretnych środków kontroli ryzyka.

Powiązane przepisy prawa

Pkt 2.4 Załącznika do rozporządzenia 1078/2012.

Opis zagadnienia

Z doświadczeń członków Zespołu wynika, że podmioty zobowiązane do stosowania rozporządzenia 1078/2012 przyjmują środki służące monitorowaniu, o którym mowa w tym rozporządzeniu, o zbyt ogólnym charakterze, aby zapewnić skuteczne monitorowanie środków kontroli ryzyka (środków bezpieczeństwa).

Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) rozporządzenia 1078/2012 przedmiotowe rozporządzenie ma zastosowanie w m.in. obszarze kontroli prawidłowego stosowania i skuteczności wszystkich procesów i procedur systemu zarządzania, w tym technicznych, operacyjnych i organizacyjnych środków kontroli ryzyka oraz w obszarze kontroli prawidłowego stosowania systemu zarządzania jako całości oraz osiągnięcia przez ten system oczekiwanych rezultatów.

---

¹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1078/2012 z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie wspólnej metody oceny bezpieczeństwa w odniesieniu do monitorowania, która ma być stosowana przez przedsiębiorstwa kolejowe i zarządców infrastruktury po otrzymaniu certyfikatu bezpieczeństwa lub autoryzacji bezpieczeństwa oraz przez podmioty odpowiedzialne za utrzymanie (Dz. Urz. UE L 320, 17.11.2012, str. 8–13).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. a) rozporządzenia 1078/2012 każde przedsiębiorstwo kolejowe, zarządca infrastruktury i podmiot odpowiedzialny za utrzymanie odpowiada za prowadzenie procesu monitorowania.

Zgodnie z pkt 2.4 rozporządzenia 1078/2012 w strategii i planie (planach) monitorowania należy określić wskaźniki ilościowe lub jakościowe, lub ich kombinację, które mogą:

- a) ostrzegać na wczesnym etapie o każdym odchyleniu od oczekiwanego rezultatu lub zapewnić o jego osiągnięciu zgodnie z planem;
- b) przekazywać informacje o niepożądanym rezultacie;
- c) być pomocne w procesie decyzyjnym.

Z powyższych przepisów wynika, że wskaźniki, które należy przyjąć w wykonaniu rozporządzenia nie mogą ograniczać się do kwestii ogólnych osiągnięć danego podmiotu w zakresie bezpieczeństwa (np. do określenia miernika wypadków, rozumianego jako odniesienie całkowitej liczby wypadków z udziałem przewoźnika do pracy eksploatacyjnej wykonanej przez tego przewoźnika). Tego rodzaju, ogólne wskaźniki mogą służyć jedynie ocenie skuteczności systemu zarządzania jako całości oraz osiągania przez ten system oczekiwanych rezultatów.

Prawidłowe wykonanie wymagań rozporządzenia 1078/2012 odnośnie monitorowania skuteczności środków kontroli ryzyka polega na określeniu wskaźników, które umożliwiają ocenę konkretnych, indywidualnych środków kontroli ryzyka. Przykładowo jeżeli środek kontroli ryzyka polega na szkoleniu personelu, miernik powinien umożliwiać ocenę skuteczności szkoleń (np. określać pożądane średnie wyniki z egzaminów weryfikujących przyswojoną wiedzę).

Źródłem informacyjnym do budowania miernika są źródła zagrożenia. W powyższym przykładzie, jeżeli źródłem zagrożenia jest niepoprawna interpretacja instrukcji i przepisów, miernik powinien umożliwiać ocenę skuteczności szkoleń z obowiązujących w danej organizacji instrukcji i przepisów.

Rozporządzenie 1078/2012 nie wymaga przy tym, aby każdy środek kontroli ryzyka wdrożony przez zarządcę, przewoźnika, czy podmiot odpowiedzialny za utrzymanie był w sposób ciągły monitorowany. Do wyboru monitorowanych środków kontroli ryzyka w danym czasie służą strategię i plany monitorowania.

Zaznaczyć jeszcze należy, że monitorowanie skuteczności środków kontroli ryzyka to inny proces niż rejestrowanie postępów w monitorowaniu ryzyka związanego ze zidentyfikowanymi zagrożeniami, o którym mowa w pkt 4 rozporządzenia 402/2013². Proces, o którym mowa w pkt 4 rozporządzenia 402/2013 polega na monitorowaniu (poziomu) ryzyka, a zatem pomiarowi częstotliwości wypadków i incydentów prowadzących do szkody (spowodowanej zagrożeniem) i stopnia powagi tej szkody. Dane z tego procesu mogą służyć do określania priorytetów monitorowania zgodnie z rozporządzeniem 1078/2012, ale nie można przyjmować, że monitorowanie (poziomu) ryzyka wypełnia wymagania rozporządzenia 1078/2012

---

² rozporządzenie Komisji (UE) nr 402/2013 z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie wspólnej metody oceny bezpieczeństwa w zakresie wyceny i oceny ryzyka i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 352/2009 (Dz. Urz. UE L 121 z 03.05.2013, str. 8, z późn. zm.).

w zakresie monitorowania środków kontroli ryzyka, bowiem nie umożliwia oceny skuteczności indywidualnych środków.

Wypada także podkreślić, że kontrole lub audyty nie są narzędziem monitorowania środków kontroli ryzyka, o którym mowa w rozporządzeniu 1078/2012. Nie można zatem przyjmować, że zarządca, przewoźnik, lub ECM, przeprowadzając wewnętrzne kontrole lub audyty wypełnia w ten sposób wymagania rozporządzenia 1078/2012 odnośnie środków kontroli ryzyka. Dane pochodzące z audytów i kontroli wewnętrznych mogą natomiast służyć jako źródło danych do monitorowania za pomocą wskaźników lub do określania strategii i planów monitorowania.

Przewodniczący zespołu

**KAMIL WILDE
WICEPREZES URZĘDU
TRANSPORTU KOLEJOWEGO DS.
BEZPIECZEŃSTWA**

*/Dokument podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym./*

Informacje w tej sprawie można uzyskać pod numerem tel.: 22 749 15 30

Urząd Transportu Kolejowego – Departament Techniki i Wyrobów

Prezes Urzędu Transportu Kolejowego przetwarza przekazane dane osobowe zgodnie z przepisami. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie www.utk.gov.pl/pl/rodo